

DATOS IDENTIFICATIVOS

Comunicación: Lingua española

Materia	Comunicación: Lingua española			
Código	P02G110V01101			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Cuevas Alonso, Miguel			
Profesorado	Bermejo Freijo, Itziar Cuevas Alonso, Miguel Rodríguez Vega, María Regina			
Correo-e	miguel.cuevas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A lexislación esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha extensa e profunda formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio da ferramenta básica e imprescindible en todo proceso de comunicación: a lingua española. Ademais do coñecemento dos principios básicos e científicos de disciplinas lingüísticas que se ocupan da lingua española, as destrezas, que os profesores deben perfeccionar nas clases, para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe: capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.

C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun contexto internacional
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	A1 A2	B1 B6	C27 C42 C43 C44 C48 C49 C60	D1 D7 D17 D19
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa.	A1 A2 A4	B6	C42 C48	D12 D14 D19
Asumir a comunicación lingüística como ferramenta básica da regulación da conducta e motor da resolución pacífica dos conflitos na comunidades escolar		B6 B11	C21 C43 C44 C49 C60	D13 D14 D17 D20
Reflexionar sobre a linguaxe considerado como obxecto de estudo, mediante os conceptos da lingüística		B1 B6	C42	D3 D7 D9 D10 D12 D13
Leer comprensivamente textos específicos da materia e comentalos utilizando conceptos básicos da lingüística		B1 B6 B11	C42 C43 C44 C49 C60	D1 D2 D11 D13 D15
Coñecemento reflexivo e práctico dos distintos compoñentes do sistema da lingua española (fonolóxico, gramatical e léxico-semántico)		B1 B2 B6	C21 C42 C43 C44 C48 C49	D1 D2 D3 D7 D9 D13 D15 D17
Profundizar nas estruturas básicas da lingua española con atención especial ós aspectos expresivos e normativos relacionados co uso		B3 B5	C42 C43 C44 C49	D3 D7 D13 D14 D15 D16

Comunicar as ideas con rigor, empregando un vocabulario preciso e unha sintaxe correcta	B5 B11	C42 C43 C44 C48 C49 C60	D1 D2 D3 D7 D11 D13
Comunicar de maneira clara e correcta, en forma oral e escrita, nos diversos contextos vinculados á profesión docente	B5	C42 C43 C44 C49	D1 D13 D15
Posuir unha competencia lingüística e comunicativa, oral e escrita, na relación ao nivel C1 do Marco Europeo de Referencia para as Linguas	B5	C43 C44 C49	D3 D13 D15 D16
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa	B5	C60	D13 D14 D16 D19 D20

Contidos

Tema	
1. Introducción ás ciencias da linguaxe e á comunicación	1.1. Comunicación, linguaxe e significación. 1.2. A linguaxe como instrumento de comunicación e expresión. 1.3 As linguas como patrimonio inmaterial (PEA-UNESCO) 1.4. Mensaxes, sinais e supostos: procesos inferenciais e semióticos 1.5. O código na comunicación 1.6. Relevancia
2. Fonética e fonoloxía do español	2.1. Fonética e fonoloxía. As relacións entre os elementos do sistema. 2.2. Fonética. Ramas da Fonética. Fundamentos da Fonética Articulatoria e Acústica. Os sons do español. A transcripción. 2.3. Fonoloxía. Ámbito de estudo. A fonemática e a prosodia. O fonema e a súa determinación. Os fonemas do español. Neutralización, desfonoloxización e distribución defectiva. A transcripción. 2.4. Suprasegmentos. A sílaba. O acento. A entoación.
3. Morfoloxía e sintaxe	3.1. O ámbito da morfoloxía e da sintaxe. As unidades. Enunciado e oración. A noción de sintagma. 3.2. Descrición das unidades. 3.3. As categorías gramaticais. 3.4. Unidades sintácticas. 3.5. Funcións. A oración simple, composta e complexa.
4. Semántica e léxico	4.1. O signo lingüístico. Conmutantes de expresión e contido. 4.2. A lexicoloxía e a semántica. A lexicografía e os estudos de léxico. 4.3. Campos semánticos. Compoñentes do significado. Análise paradigmático e sintagmático. 4.4. Relacións léxicas. 4.5. Corrección e innovacións léxicas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	16	0	16
Traballo tutelado	3	36	39
Lección maxistral	30	40	70
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	16	20
Práctica de laboratorio	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas aplicando os contidos explicados e axudado polas directrices e supervisión do profesor. Por iso, adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Traballo tutelado	Planificación, elaboración e revisión de traballos 'prácticos' e 'persoais' relacionados cos contidos da materia

Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
-------------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Resolveranse as dúbidas no horario de titorías establecido ao efecto ou mediante cita concertada entre o profesor e o estudiantado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	Resolución de problemas e/ou exercicios: Participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de prácticas de análises e comentario.	15	A1 A2 A4	B1 B2 B3 B5 B6 B11	C21 C27 C42 C43 C44 C48 C49 C60	D1 D2 D7 D12 D13 D14 D16 D17 D19
Traballo tutelado	Participación na planificación, elaboración e revisión dos traballos 'prácticos' e 'persoais' relacionados cos contidos da materia	20	A1 A2 A4	B11	C21 C43 C44	D1 D2 D7 D9 D12 D13 D14 D15 D17
Lección maxistral	Sesión maxistral: Valorarase a participación habitual do estudante nas sesións expositivo-participativas.	10	A1 A4	B6	C27 C42 C43 C44 C49 C60	D1 D2 D13 D17
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	35	A1 A2 A4	B1 B3 B6	C27 C42 C43 C44 C49	D1 D2 D7 D12 D13 D15 D17
Práctica de laboratorio	Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas: Avaliación das competencias adquiridas na aplicación práctica dos coñecementos teóricos mediante o traballo autónomo	20	A1 A2 A4	B1 B2 B3 B5 B6 B11	C21 C27 C42 C43 C44 C48 C49 C60	D1 D2 D7 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).

No caso de que non superasen as probas e, especificamente, as competencias da materia, serán avaliados na segunda convocatoria durante o mes de xullo. Neste caso a avaliación realizarase mediante un exame.

Aqueles estudantes que, por causa xustificada no comezo do curso académico, non poidan asistir regularmente ás clases teóricas, prácticas, actividades e exercicios que se desenvolverán nos espazos docentes destinados ás

tarefas determinadas, deberán realizar, obrigatoriamente, as mesmas actividades e tarefas dos asistentes, e no mesmo prazo sinalado para ese efecto.

As porcentaxes asignadas ás probas para os alumnos non asistentes serán exactamente as mesmas que as indicadas para os estudantes asistentes.

As datas dos exames pódense consultar na web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte na sección "Organización académica" (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Escandell Vidal, V., **La Comunicación: lengua cognición y sociedad**, Akal, 2014

Escandell Vidal, V. (ed.), **Claves del lenguaje humano**, Ramón Areces, 2014

Lozano Jaén, G., **Cómo enseñar y aprender sintaxis**, Cátedra, 2012

Real Academia Española, **Nueva gramática de la lengua española (3 vols.)**, Espasa, 2010/2011

Varela Ortega, S., **La formación de palabras**, Gredos, 2005

Clegg, H.; W. C. Fails, **Manual de fonética y fonología españolas**, Routledge, 2018

Bibliografía Complementaria

Escandell Vidal, V. (ed.), **El lenguaje humano**, Ramón Areces, 2009

Real Academia Española, **Ortografía de la lengua española**, Espasa, 2010

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica da lingua e a literatura infantil/P02G110V01404

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

As metodoloxías expresadas na guía docente mantéñense, coa diferenza de que, no caso de que debamos ir a unha docencia mixta ou totalmente en liña, se empregará o Campus Remoto da Universidade de Vigo e Moovi.

* Metodoloxías docentes que se modifican

Procurárase que as sesións maxistras sexan máis participativas e co-construídas co estudantado. Para evitar que o alumnado teña problemas para seguir as clases en caso de confinamento total y por mor de problemas de conciliación e/ou conectividade, proporcionarse todo o material da materia e, de ser preciso, poderanse gravar vídeos explicativos.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

Atenderase ao estuadantado a través de calquera medio telemático (correo-e, videoconferencia, Moovi...), pero preferiblemente mediante os despachos virtuais do profesorado no Campus Remoto. Na materia correspondente de Moovi engadirase, como todos os anos, unha ficha con todos os datos do profesorado así como as horas de titorías e un enlace ao despacho virtual. As titorías se realizarán concertando un día e hora entre o/a estudante e o/as profesor/as.

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non hai

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Facilitárase toda a bibliografía adicional necesaria para facilitar o auto-aprendizaxe a través de Moovi

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

As probas de avaliación non sufren ningunha modificación. O envío e recepción das probas realizarase mediante Moovi. O examen e todas as probas que o requiran realizaranse con control de identidade a través do Campus Remoto na aula virtual correspondente ou nos despachos virtuais do profesorado. As probas realizadas por este medio serán grabadas.

